

Узагальнена інформація

про здійснення контролю за
додержанням визначених
Законом України «Про державну
службу» умов реалізації громадянами
права на державну службу в 2024 році

Відповідно до пункту 4 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) та Планів проведення Національним агентством України з питань державної служби та його територіальними органами заходів контролю на I та II півріччя 2024 року, НАДС та його територіальними органами:

здійснено

101

захід контролю, спрямований на встановлення фактичного стану додержання державними органами умов реалізації громадянами права на державну службу відповідно до Закону (далі - заходи контролю), а також попередження виникнення порушень Закону;

надано

596

пропозицій щодо покращення стану роботи на об'єктах заходів контролю та щодо усунення виявлених невідповідностей та/або порушень Закону

Заходи контролю здійснені в Національній соціальній сервісній службі України, Пенсійному фонді України та його територіальних органах, Державній податковій службі України та її територіальних органах, Державній інспекції архітектури та містобудування України, Міністерстві охорони здоров'я України, територіальних органах Державної міграційної служби України та Державної казначейської служби України, окремих структурних підрозділах зі статусом юридичної особи публічного права місцевих державних адміністрацій тощо.

Предметом заходів контролю був аналіз стану додержання об'єктом заходу контролю вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу; виявлення невідповідностей та/або порушень Закону при здійсненні об'єктом заходу контролю процедур, пов'язаних з реалізацією громадянами права на державну службу; підготовка пропозицій (рекомендацій) об'єкту заходу контролю щодо удосконалення діяльності, пов'язаної із забезпеченням умов реалізації громадянами права на державну службу відповідно до Закону, усунення виявлених невідповідностей та/або порушень Закону, а також попередження виникнення порушень Закону.

Встановлено **757** невідповідностей/
порушень, з них:

246 невідповідностей та/або порушень вимог
Закону з питань організації, управління державною
службою в державному органі та правового
статусу державних службовців

29 невідповідностей та/або порушень вимог
Закону з питань вступу на державну службу

440 невідповідностей та/або порушень вимог
Закону з питань проходження державної служби в
державному органі

42 невідповідності та/або порушень вимог
Закону з питань припинення державної служби

Середня кількість невідповідностей
та/або порушень на один захід контролю

7,5

Кількість виявлених невідповідностей та/або
порушень умов реалізації громадянами права на
державну службу на один захід контролю у
порівнянні з 2023 роком збільшилась на 7,1 %.

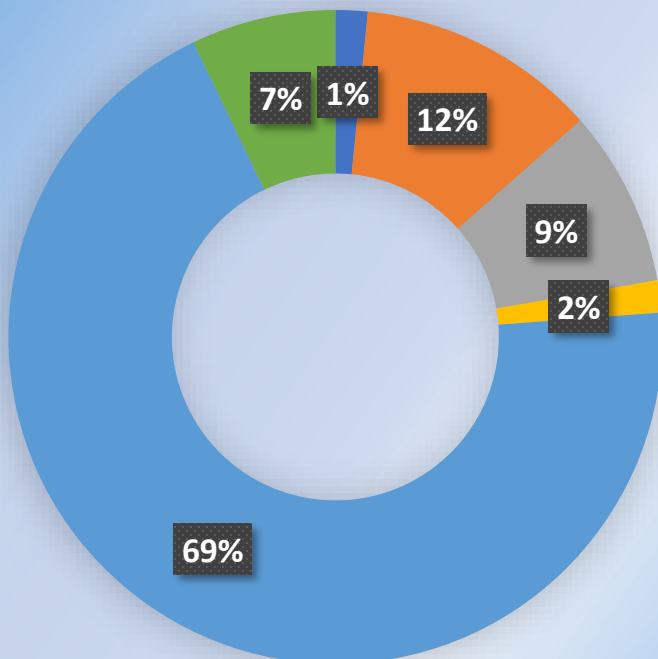
Національне агентство України з питань державної служби (центральні органи влади)

здійснено
5
заходів контролю

встановлено
126
порушень

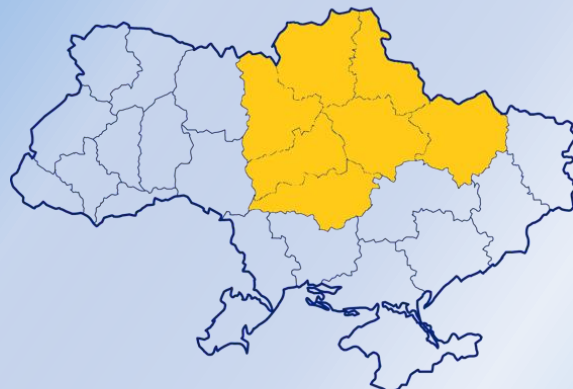
надано
45
пропозицій/рекомендацій

- Організаційно-правові засади реалізації державної політики у сфері державної служби (2)
- Правовий статус державних службовців (15)
- Управління державною службою (11)
- Вступ на державну службу (2)
- Проходження державної служби (87)
- Припинення державної служби (9)

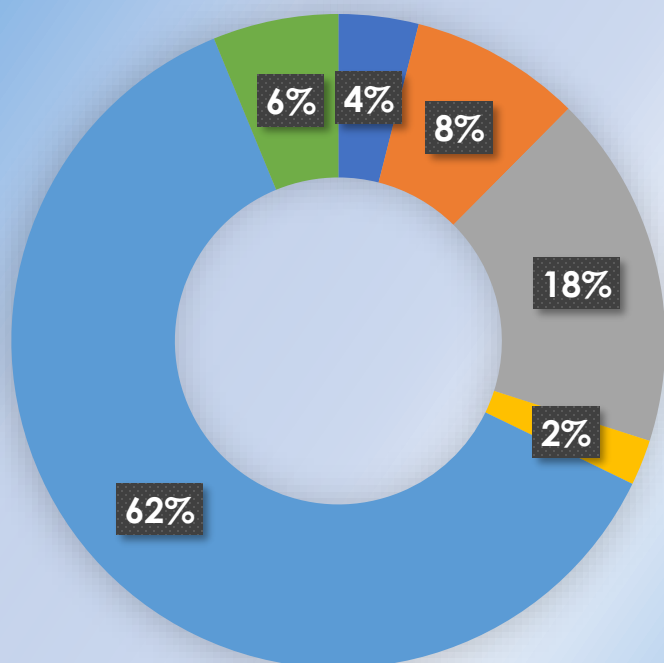
Центральне міжрегіональне управління НАДС

здійснено
28
заходів контролю

встановлено
177
порушень

надано
191
пропозицію/рекомендацію

- Організаційно-правові засади реалізації державної політики у сфері державної служби (7)
- Правовий статус державних службовців (15)
- Управління державною службою (31)
- Вступ на державну службу (4)
- Проходження державної служби (109)
- Припинення державної служби (11)

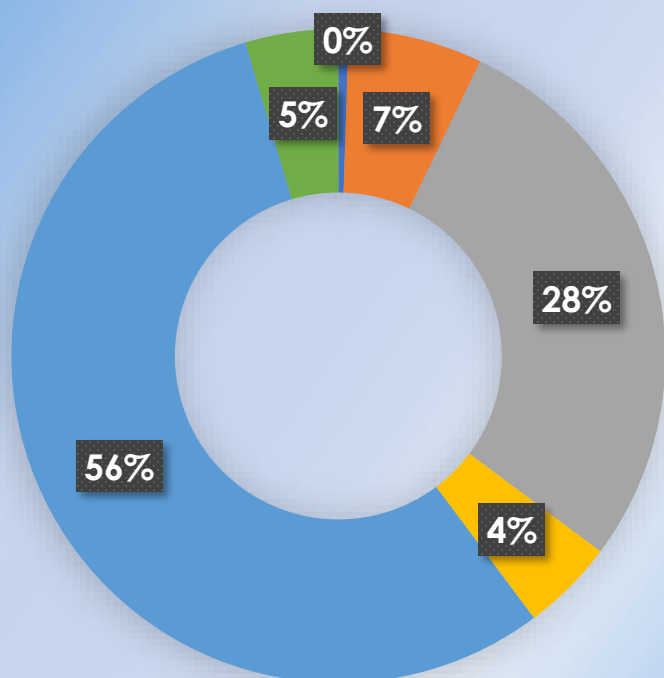
Південно-Східне міжрегіональне управління НАДС

здійснено
28
заходів контролю

встановлено
196
порушень

надано
130
пропозицій/рекомендацій

- Організаційно-правові засади реалізації державної політики у сфері державної служби (1)
- Правовий статус державних службовців (13)
- Управління державною службою (55)
- Вступ на державну службу (9)
- Проходження державної служби (109)
- Припинення державної служби (9)

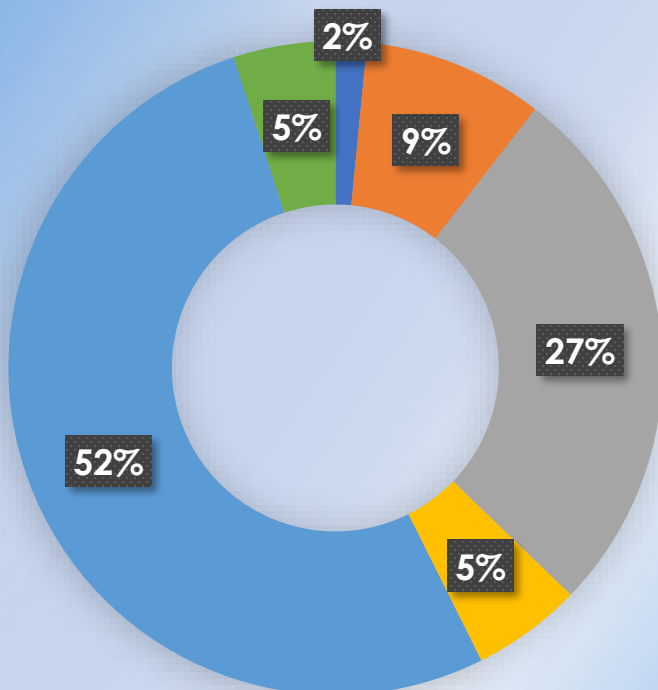
Західне міжрегіональне управління НАДС

здійснено
40
заходів контролю

встановлено
258
порушень

надано
230
пропозицій/рекомендацій

- Організаційно-правові засади реалізації державної політики у сфері державної служби (4)
- Правовий статус державних службовців (23)
- Управління державною службою (69)
- Вступ на державну службу (14)
- Проходження державної служби (135)
- Припинення державної служби (13)

За результатами здійснених у 2024 році заходів контролю встановлено 757 невідповідностей та/або порушень вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу та інших нормативно-правових актів у сфері державної служби.

Загальна кількість невідповідностей та/або порушень у порівнянні з 2023 роком зменшилась на 2,3%.

В порівнянні з аналогічними показниками 2023 року виявлено невідповідностей та/або порушень з питань:

- вступу на державну службу – менше на 68,8 %;
- припинення державної служби – менше на 10,6%;
- проходження державної служби – менше на 1,1%;
- організації державної служби – більше на 29,4 %.

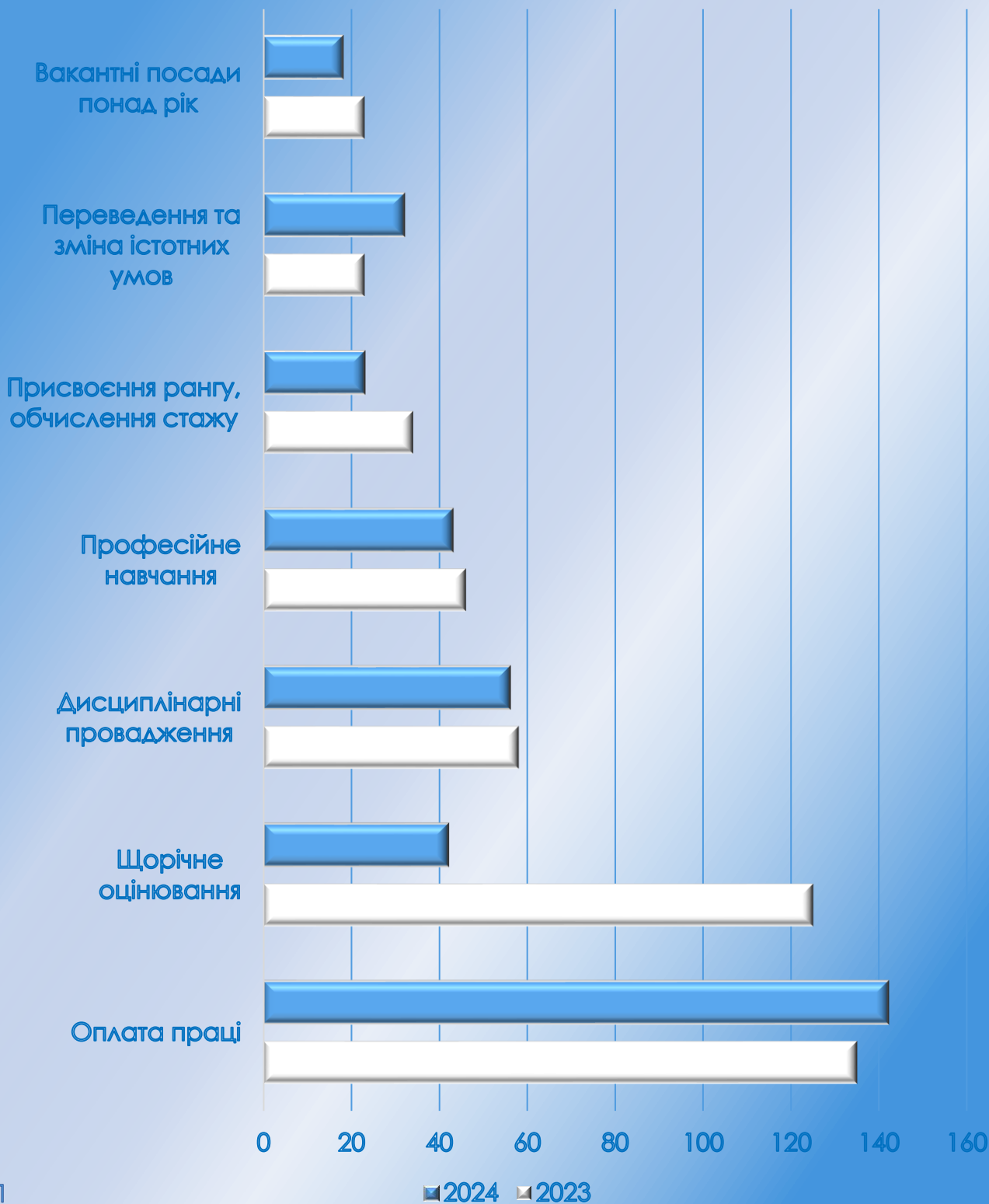
Кількість виявлених невідповідностей та/або порушень вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу та інших нормативно-правових актів у сфері державної служби на один захід контролю у порівнянні з 2023 роком збільшилась на 7,1%.

В порівнянні з аналогічними показниками 2023 року, на один захід контролю виявлено невідповідностей та/або порушень з питань:

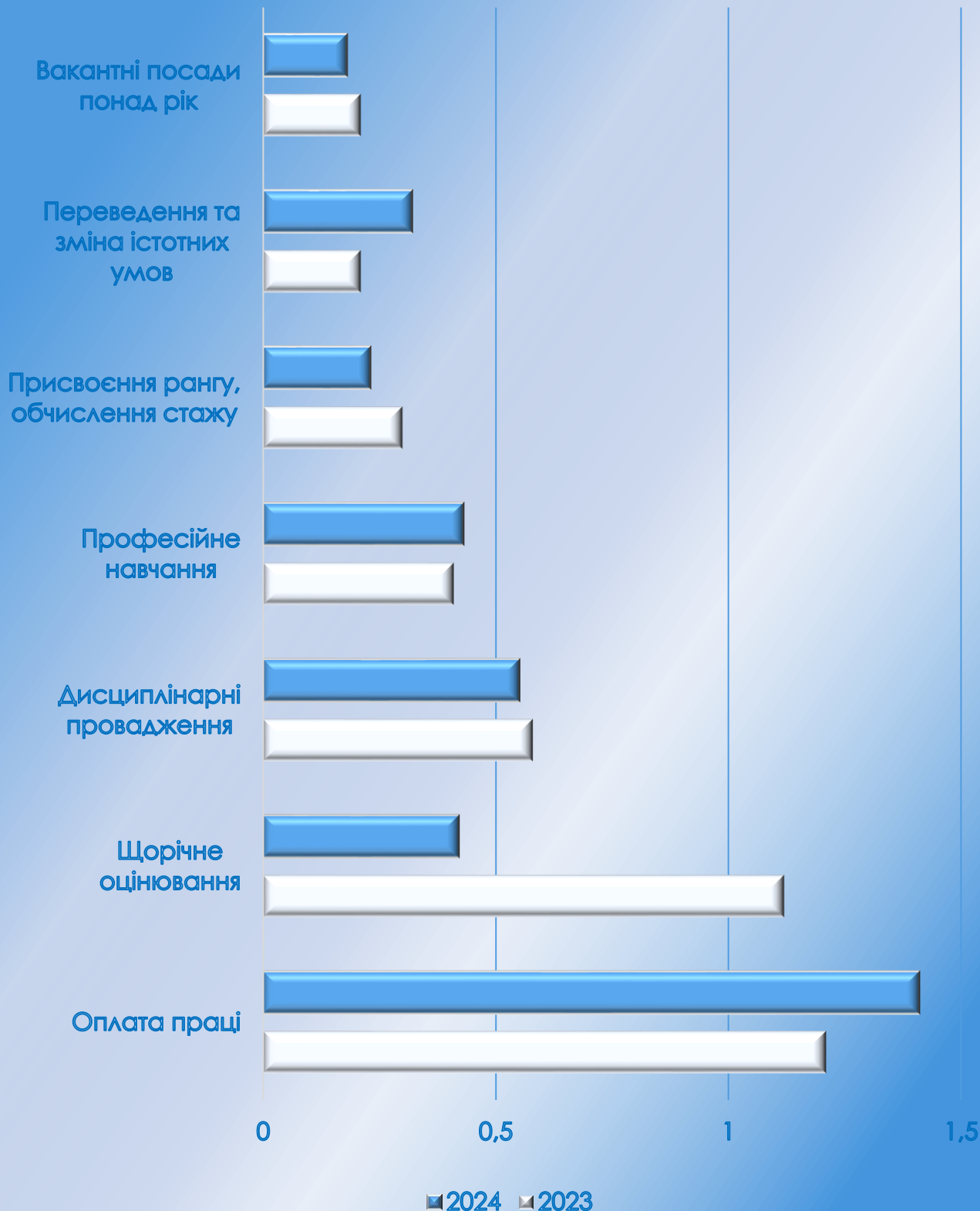
- вступу на державну службу – менше на 62,5 %;
- припинення державної служби – на тому ж рівні;
- проходження державної служби – більше на 10%;
- організації державної служби – більше на 41,2 %.

Порівняльний аналіз деяких невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу у 2023-2024 роках

Порівняльний аналіз деяких невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу у 2023-2024 роках відносно одного об'єкта заходу контролю

Аналіз окремих питань, що виникали у служб управління персоналом під час здійснення заходів контролю

Чи може Положення про службу управління персоналом державного органу містити норми, що не відповідають Типовому положенню про службу управління персоналом державного органу, затвердженому наказом Національного агентства України з питань державної від 03 березня 2016 року № 47, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 березня 2016 року за № 438/28568?

Ні. Положення про службу управління персоналом конкретного державного органу повинно відповідати Типовому положенню про службу управління персоналом державного органу. Це забезпечує єдині стандарти організації роботи служб управління персоналом у державних органах.

Типовий документ передбачає створення на його основі окремого документа в кожному державному органі, зважаючи на особливості структури, функцій чи завдань органу.

Однак можливі певні доповнення, якщо вони не суперечать Типовому положенню, а зумовлені специфікою діяльності конкретного державного органу.

Наприклад, окремі положення можуть бути деталізовані або розширені, якщо це необхідно для ефективного виконання завдань відповідного державного органу.

Отже, Положення про службу управління персоналом державного органу може містити додаткові норми, які враховують специфіку діяльності органу, але вони не повинні порушувати чи ігнорувати основні вимоги, встановлені Типовим положенням.

Чи можна перевести державного службовця, призначеного на посаду державної служби відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», на іншу рівнозначну посаду державної служби?

Ні. Законодавство України прямо забороняє переведення державних службовців, призначених відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», на інші посади державної служби або посади в органах місцевого самоврядування. Це обмеження закріплено в абзаці другому частини п'ятої статті 10 цього Закону, який визначає, що такі службовці не можуть бути переведені на інші посади.

Зміна посади можлива лише за умови звільнення з посади, на яку особа була призначена, та призначення на іншу посаду відповідно до чинного законодавства.

Таким чином, переведення в юридичному розумінні неможливе, але звільнення і нове призначення можуть бути використані як альтернатива, за умови дотримання відповідних процедур та вимог законодавства.

Чи необхідно в державному органі визначати порядок роботи зі скаргами, поданими державними службовцями керівнику державної служби відповідно до статті 11 Закону України «Про державну службу»?

НАДС рекомендує визначити порядок роботи зі скаргами, поданими державними службовцями керівнику державної служби відповідно до статті 11 Закону України «Про державну службу».

Статтею 11 Закону України «Про державну службу» встановлені: умови та порядок захисту прав державного службовця; строк та порядок подання ним відповідної скарги про порушення його прав; порядок розгляду скарги керівником державної служби і реагування на зазначену скаргу; право державного службовця звернутися до суду для захисту своїх прав.

Отже, керівники державної служби зобов'язані забезпечувати належний розгляд таких скарг.

Методичні рекомендації, затверджені наказом НАДС від 08 листопада 2023 року № 180-23, визначають детальний порядок організації процесу роботи зі скаргами.

Отже, організація належного порядку роботи зі скаргами не лише сприяє дотриманню закону, а й створює умови для підвищення довіри до інституту державної служби.

Чи може Положення про преміювання державних службовців в державному органі містити норми, що не відповідають Типовому положенню про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів), затвердженому наказом Міністерства соціальної політики від 13 червня 2016 року № 646, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 червня 2016 року за № 903/29033?

Ні. Положення про преміювання державних службовців, яке затверджується конкретним державним органом, має відповідати Типовому положенню, оскільки ним встановлюється уніфікований порядок преміювання для всіх державних органів України.

Порядок преміювання державних службовців повинен забезпечувати єдність підходів до оцінки результатів їхньої діяльності, ґрунтуватися на єдиних критеріях та відповідати принципам об'єктивності, прозорості та недискримінації.

Всі державні органи зобов'язані дотримуватись зазначених норм, аби гарантувати рівні умови преміювання для державних службовців незалежно від органу, в якому вони працюють.

Відхилення від Типового положення, включаючи впровадження додаткових критеріїв чи умов преміювання, які не передбачені чинним законодавством, можуть створити необґрунтовану дискримінацію між працівниками різних органів, що призведе до порушення принципу забезпечення рівного доступу до державної служби, закріпленого статтею 4 Закону України «Про державну службу».

Отже, Положення про преміювання державних службовців в державному органі має розроблятися виключно на основі Типового положення та відповідати всім його вимогам, що забезпечить єдність, прозорість і правомірність застосування відповідних положень у системі державної служби.

Чи може чисельність служби управління персоналом бути меншою за встановлену Типовим положенням про службу управління персоналом державного органу, затвердженим наказом Національного агентства України з питань державної служби від 03 березня 2016 року № 47, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 березня 2016 року за № 438/28568?

Ні. Чисельність служби управління персоналом державного органу не може бути меншою за встановлену Типовим положенням про службу управління персоналом державного органу, оскільки Типове положення є нормативно-правовим актом, що встановлює мінімальні вимоги до організації та функціонування служби управління персоналом у державних органах.

Визначена зазначеним Типовим положенням чисельність служби управління персоналом, а саме, до 30 осіб на одного спеціаліста служби управління персоналом, враховує покладені на неї завдання, що стосуються питань управління персоналом, організаційного розвитку та державної служби.

Таким чином, встановлені Типовим положенням вимоги щодо мінімальної чисельності служби управління персоналом є обов'язковими для всіх державних органів.

Чи необхідно складати акт передачі справ і майна при переведенні державного службовця на іншу посаду в межах одного державного органу?

Так. Відповідно до статті 89 Закону України «Про державну службу», державний службовець зобов'язаний до переведення на іншу посаду передати справи і довірене у зв'язку з виконанням посадових обов'язків майно особі, уповноваженій суб'єктом призначення у відповідному державному органі.

Уповноважена особа зобов'язана прийняти справи і майно.

Акт передачі справ і майна є офіційним документом, який фіксує стан справ, документів та майна на момент передачі.

Це захищає як державного службовця, так і державний орган від можливих претензій щодо втрати чи пошкодження майна або документів.

Отже, при переведенні державного службовця на іншу посаду в межах одного державного органу складання акту передачі справ і майна є обов'язковим.

Чи обов'язково встановлювати виплату за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця або у зв'язку з виконанням обов'язків за вакантною посадою державної служби, що передбачені статтею 52 Закону України «Про державну службу»?

Так. Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про державну службу» державний службовець має право, зокрема, на оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу державної служби, рангу та умов контракту про проходження державної служби (у разі укладення).

Статтею 50 Закону України «Про державну службу» визначено, що держава забезпечує достатній рівень оплати праці державних службовців для професійного виконання посадових обов'язків, заохочує їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

Згідно зі статтею 2 Закону України «Про оплату праці», додаткова заробітна плата це - винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці. Вона включає доплати, надбавки, гарантійні і компенсаційні виплати, передбачені чинним законодавством; премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань і функцій.

Отже, невстановлення виплат за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця та виплат за додаткове навантаження у зв'язку з виконанням обов'язків за вакантною посадою державної служби є порушенням умов реалізації права на державну службу державних службовців.

Чи є обов'язковим преміювання державних службовців, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності?

Так. Відповідно до частини дев'ятої статті 44 Закону України «Про державну службу» державні службовці, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності, підлягають преміюванню відповідно до цього Закону.

Премія державного службовця за результатами щорічного оцінювання службової діяльності є матеріальною мотивацією державних службовців, яка заохочує їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

Також пунктом 4 частини першої статті 7 Закону України «Про державну службу» визначено право державного службовця на оплату праці, зокрема, залежно від результатів службової діяльності.

Порядок визначення розміру такого преміювання встановлено Типовим положенням про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів).

Таким чином, преміювання державних службовців, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності, є обов'язковим.

Запропоновані заходи щодо запобігання порушенням законодавства про державну службу в 2024 році

Відповідно до резолюції Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України від 01 квітня 2024 року № 9217/1/1-24 до листа НАДС від 20 березня 2024 року № 3853/20.1-24 Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним та Київській міській військовим адміністраціям доручено вжити заходів для забезпечення додержання вимог Закону України «Про державну службу» щодо реалізації громадянами права на державну службу, зокрема, щодо:

запобігання порушенням законодавства про державну службу, усунення причин та умов, що їм сприяють, у тому числі шляхом поєднання методів переконання, виховання і заохочення із заходами дисциплінарної відповідальності;

організації роботи з розгляду скарг, поданими державними службовцями керівнику державної служби відповідно до статті 11 Закону, в тому числі визначення порядку роботи з такими скаргами;

здійснення контролю за дотриманням службової дисципліни.

Заходи, вжиті органами державної влади щодо запобігання порушенням законодавства про державну службу в 2024 році

На виконання резолюції Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України та листів НАДС органи державної влади повідомили про проведену роботу та вжиті заходи для реалізації запропонованих пропозицій, зокрема:

- затверджено плани заходів щодо запобігання порушенням і усунення причин, що їм сприяють;
- розроблено плани-графіки внутрішніх навчань (вебінари, семінари) для державних службовців;
- запроваджено інститут внутрішніх тренерів для розробки та проведення тренінгів;
- залучено заклади освіти для розробки спеціальних програм підвищення кваліфікації;
- здійснено або заплановано перевірки дотримання законодавства про державну службу в територіальних органах;
- налагоджено співпрацю з міжрегіональними управліннями НАДС для надання допомоги та консультативної підтримки;
- розроблено порядок дій у разі можливого порушення прав або перешкод у реалізації права на державну службу.

Заходи контролю 2025

У 2025 році НАДС продовжує роботу щодо:

- запобігання порушень керівниками державної служби та службами управління персоналом умов реалізації громадянами права на державну службу;
- сприяння неухильному забезпеченню вимог Закону України «Про державну службу» та іншого законодавства з питань державної служби.

Планом проведення Національним агентством України з питань державної служби та його територіальними органами заходів контролю у I півріччі 2025 року передбачено здійснення заходів контролю, зокрема, в Державній казначейській службі України, Державній міграційній службі України, Державній архівній службі України, територіальних органах Державної екологічної інспекції України, Державної служби статистики України, Державного агентства лісових ресурсів, Пенсійного фонду України, обласних державних адміністраціях (апаратах обласних державних адміністрацій) та їх структурних підрозділах, районних державних адміністраціях тощо.